

Bir Yalnızardıç Yahut Şair Mehmet Gemci

◆ M. Nihat Malkoç

Ölüm, hasretin ve hüznün en koyu tonudur. Ölüm bizi yücelten ve insan yapan sözün tükenişidir. Ne diyordu Cahit Sıtkı Tarancı “Sanatkârın Ölümü” adlı şiirinde:

*“Gitti gelmez bahar yeli;
Şarkılar yarıda kaldı.
Bütün bahçeler kilitli;
Anahtar Tanrı’da kaldı.
Geldi çattı en son ölmek.
Ne bir yemiş, ne bir çiçek;
Yanıyor güneşte petek;
Bütün bal arıda kaldı.”*

Lezzetleri acılaştıran bütün ölümler gözyaşı çeşmelerinin musluklarını ardına kadar açar. Bir yanımızı alır götürür ardına bakma imkânı bulamadan, bir elveda bile diyemeden göçüp giden faniler. Sol yanımıza fil oturmuş gibi hissederiz kendimizi. Acılar katmerleşir göğüs kafesimizde. Kırpıklarımız giryelerin ateşiyle tutuşur sanki.

Şairin ölümü toplumdan çok şeyler alır götürür. Zira onlar hissiyatımızın tercümanlarıdır. Onların ansızın göçüyle kelâm yetim, dudaklar ketum kalır.

12 Eylül 2019 tarihinde, gönülleri tarumar eden bir darbenin sene-i devriyesinde aramızdan ayrılan şair Mehmet Gemci’nin ölümü beni böyle bir girizgâh yapmaya sevk etti. Zira her ölen, hep uzağımızda tutma gayreti içerisinde olduğumuz ölümü hatırlatır bize.

Biliyorum, bu yazıyı o ölmeden yazmalıydım; ama bizde böyle bir gelenek yok ne yazık ki. İnsanlar ölmeden onları hatırlamayı ve hatırlatmayı akletmeyiz. Bizde şairler ve yazarlar öldükçe yaşarlar; ölmeden gündeme gelemeyenler bir türlü.

Şair Mehmet Gemci, 1966 yılında Kahramanmaraş’ta doğmuştu. İlk ve orta öğrenimini doğduğu şehirde tamamlamıştı. Anadolu Üniversitesi İktisat Bölümü mezunuydu. İlk şiirlerini Maraş’taki gazetelerin sanat sayfalarında yayımlayan Gemci, yine aynı şehirde çıkan Işık gazetesinde “Sayfa” adıyla 48 sayılık, edebiyat- sanat sayfası düzenlemişti.

Şiire ve edebiyata gönül veren Mehmet Gemci 1995-1998 yılları arasında, 21 sayıdan oluşan Yalnızardıç dergisini çıkarmıştı. Şiirlerini Yalnızardıç’ın yanında İkindi yazıları, Edebiyat Yaprağı, Hece, Kayıtlar ve Edebiyat Ortamı dergilerinde yayımlamıştı.

Mehmet Gemci, sadece şiir üzerine kafa yormamıştır. Onun; çoğu yerel gazetelerde yayımlanan edebiyat, şiir ve sanat üzerine kaleme aldığı dikkate değer yazıları da vardır.

Şair Gemci bir edebiyat gönüllüsü olarak zor şartlarda da olsa Yalnızardıç dergisini çıkarma mücadelesi vermiştir. Genç kalemlerle usta kalemleri aynı ortamda bir araya getiren derginin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü Fatih Arıkan yapmıştır. Mehmet Gemci de Yayın Yönetmenliğini yürütmüştür.

Derginin ilk sayısında “Sevgili Dostlar” hitabıyla başlayan yazıda “Yalnızardıç çatısı altında yazan şair, yazar ve arkadaşlarımız kendilerini Büyükdöğü ile başlayan Diriliş, Edebiyat, Maveria ve Sayha ile devam eden sanat ve düşünce dünyası içinde bize ait olanı ihya etme geleneğinin mirasçısı sayıyorlar” denmektedir.

Öte yandan Mehmet Gemci, derginin 8. sayısına yazdığı bir yazıda edebî köklerine dair şunları söylemiştir: “Menşeyini araştırmak isterseniz, kazmayı ilk vurduğunuzda karşınıza Zarifoğlu, Bayazıt ve Özdenören’ler çıkar. Daha derinlerde ise Pakdil ve Karakoç’larla karşılaşacaksınız.”

Şair Mehmet Gemci, Yalnızardıç’ın ilk sayısında “Şiirin Oluşumu” adlı yazısında şiire dair şu önemli görüşleri aktarmıştır derginin okurlarına: “Her insan şiir yazamaz. Bizim değer yargılarımıza göre şiir ya da sanat Yaratıcının bazı insanlara lütfundan başka bir şey değildir. Durum bu olunca bazı insanların kendilerini zorlamaları anlamsızdır. Çünkü o yetenek, o kimseye verilmemiştir. Bir insanın şiir yazabilmesi için şairce duyuş dediğimiz, şiir için birinci dereceden önemli olan duyarlılığın olması gerekir... Acı çekmeyen, hüznü duymayan insanların şair olacaklarını sanmıyorum...”

Bu iş dertsiz, tasasız olmaz. Bu iş aşksız, sevdasız, hüznümsüz olmaz... Şiir dili, konuştuğumuz dilden çok daha farklıdır... Şair sürekli okuyan insandır. Okuduğumuz bilgiler zamanla usumuzda bir iz bırakır. Şairin kendi dışındaki dünya ve okuduğu bilgiler zihninde ham ve kabaca bir duyarlılık meydana getirir. Bu duyarlılık kişisel yorumların ve çeşitli normların sınırları içinde değildir; özgürdür.”

Söz ustalarını aynı çatı altında toplayan ve onlara ait birbirinden kıymetli şiirlere yer veren Yalnızardıç dergisinin sayfalarında şu şairlere sıkça rastlanmaktaydı: “Mehmet Gemci, İsmail Karakurt,

Avni Doğan, Şahin Taş, Himmet Durgut, Rasim Demirtaş, Celal Ağyar, A. Hanifi Akar, Cevat Özyurt, H. Safa Özgün, Arife Zarifoğlu, Mehmet Bahsi, Mehmet Solak, Erdal Ceyhan, Seçkin Gündüz, Kâmil Yeşil, Yasin Mortaş, Ali Büyükçapar, Mehmet Narlı, Şeref Turhan, Mustafa Aydoğan, Besim Yücel, Münibe Ay, Bünyamin Küçükkürtül, Ahmet Ali Koç, Fahri Yılmaz, Musa Yıldız, Ali Candan, Mehmet Aycı, Sedat Yılmaz, Cevat Akkanat, Bülent Özcan, Nurullah Genç, Hüseyin Hilmi Saran, Filiz Muslu, Davut Güner, Rıdvan Canım, Fahri Yılmaz, Nazir Akalın, İlknur Menekşe, Mehmet Akif Kireççi, Vadi Çiçekli, M. Nedim Tepebaşı, Tolga Dama-toğlu, Ali Emre... vb.”

Mütevazı bir edebiyat dergisi olan Yalnızardıç sadece şiir yayımlamamıştır sayfalarında. Şiirin yanında, birbirinden kıymetli öykülere de yer vermiştir bu güzel dergi.

Bu öykülerin altında Arif Umut, Kâmil Yeşil, A. Kemal Nacaroglu, Hasan Tülücoğlu, Şevket Yücel, Adnan Tekşen, Recep Şükrü Güngör ve Hüseyin Karatay imzalarını görüyoruz. Bunların yanında Arif Umut, Cevat Akkanat, Murat Korkmaz, Mehmet Gemci, Şahin Taş, Celâl Ağyar, Ali K. Metin, İsmet Emre, Şaban Abak, Yaşar Akgül, Fatih Okumuş, Ömer Çiğdeli ve Şahin Taş gibi yazarların der-gideki kıymetli yazılarını da unutmamak gerekir.

“YanlıŞ Parantez”, az ve öz yazan, mısraları ade-ta bir kuyumcu titizliğiyle işleyen Kahramanma-raşlı şair Mehmet Gemci’nin ilk ve tek şiir kitabıdır. Söz konusu eser, Yalnız Ardıç Kitapları arasında çıkmıştır. Kitap, şairin 1995–2000 yılları arasında kaleme aldığı şiirlerin yer aldığı “Islak Fotoğraflar” ve 1990–1995 yılları arasında yazdığı şiirlerin yer aldığı “Karınca Çıglıkları” adlı iki bölümden mey-dana gelmektedir.

Birinci bölümde on iki, ikinci bölümde ise on üç şiir bulunmaktadır. Bu şiirlere baktığımızda dış işçiliğinin üst düzeyde olduğunu görürüz. Şair Gemci bu şiirlerde herhangi bir ölçü kullanmamış, serbest yazmıştır.

Merhum şair Mehmet Gemci, söz sultanlarının payitahtı diyebileceğimiz Kahramanmaraş’ta doğ-muş, ömrünü bu güzel şehirde geçirmişti. Maraş deyince onun için akan sular dururdu.

O derece severdi doğduğu ve doyduğu bu aziz toprakları. Gürül gürül çağlayan şiirlerinde o top-rakların kokusu vardı.

“Karlara Bulanmış Dizeler” de bu kokuyu ala-bildiğine hissetmek mümkündür:

“ahırdağı eteklerinden
binlerce yıldır
yalnızlığının sırrını döküyor
orada yalnızardıç
hâlâ mütevekkil

şehirdeki tuhaf tuhaf insanlara
uzun beton yapılara bakıyor
orada yalnızardıç
hâlâ mütevekkil
ıpıl ıpıl bir kar yağıyor
sokaklarına maraş’ın
sen yoksun mavi gözlü çocuk
yarım kalan mona roza’da
şimdi pınarbaşı’nda derin bir keder
kanlıdere’de soluklanan rüzgâr deliklitaş’ta
çocukluğumuzun şarkısını söyler

kümbet geçit vermez bir küheylendir
bağrına sıkılan kurşunlara aldırılmaz
tekke huysuz bir tay gibi kişner yamaçtan
yükselir titrek bir mevlevî ezgi
kapalıçarşı’dan taşhan’dan”

Merhum Mehmet Gemci üslûp sahibi, iyi bir şairdi. O, birilerinin açtığı yoldan gitme kolaylığını seçmemiş, kendisi yol(lar) açmaya gayret etmişti. Bunda da başarılı olduğu pekâlâ söylenebilir. Zira onun şiirlerini okuduğumuzda daha evvel tatma-dığımız bir edebî lezzetle karşılaşırız. Her şeyden önce yenilikçi ve özgündür şiirleri.

Şair Gemci’nin imgeleri, daha evvel gün yüzü görmemiş özgün buluşlardan ibarettir. Yani hiçbir-i uçuk kaçık değildir. Her birinin gerçek âlemde bir karşılığı vardır. Şiirler fırından yeni çıkmış ekmek gibi sıcaktır. Yürekte yazıldıkları için de yüreğe tesir ederler. Çalıntı ve alıntı izlenimi vermezler. Büyük emek ve alın teri vardır nakış nakış işlenen dizelerinde. Her ne kadar “Söylenmeyen söz yok-tur” dense de o, yazılmayanı yazma peşinde koş-muş bir ömür.

“Merhum Mehmet Gemci , “Maraş’ta Sonba-har” şiirinde “Bu yaprak dökümünde/Nasıl bir hikmetse/Minarelerden yanık sesli salalar çoğalır/ Dikkatler bu sese yoğunlaşır/Sorular büyür yumak olur/Musalla taşları ne de soğur/Bu yaprak dökü-münde” demişti. Bir süredir kanser tedavisi gören şair Gemci’yi bir sonbahar gününde yitirdik. Bir ay arayla iki ağır ameliyat geçirmişti. İkinci ameliyat sonrası yoğun bakımdayken 53 yaşında hayatını kaybetti. Giderken arkasında birbirinden güzel şi-irler ve hatıralar bıraktı. Allah rahmet eylesin.”